

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvy Šiškeové a soudců Tomáše Kocourka a Evy Šonkové v právní věci žalobce: **J. D. N.**, zast. Mgr. Bc. Adamem Ptašnikem, Ph.D., advokátem se sídlem Nádražní 308/3, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 10. 2023, č. j. OAM-1032/ZA-ZA11-D02-2023, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 9. 2025, č. j. 19 Az 42/2023-214,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 9. 2025, č. j. 19 Az 42/2023-214, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Dospěl totiž k závěru, že podle čl. 12 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“), je členským státem příslušným k posouzení žalobcovy žádosti Francouzská republika.

[2] Krajský soud rozhodnutí žalovaného dvakrát zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky ze dne 14. 5. 2024, č. j. 19 Az 42/2023-64, a ze dne 24. 1. 2025, č. j. 19 Az 42/2023-154). Oba tyto rozsudky ale Nejvyšší správní soud (NSS) ke kasační stížnosti žalovaného zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (rozsudky ze dne 14. 8. 2024, č. j. 2 Azs 135/2024-28, a ze dne 3. 6. 2025, č. j. 2 Azs 32/2025-31).

[3] Krajský soud posléze ve věci rozhodl v pořadí třetím rozsudkem označeným v záhlaví. Uvedl, že se právním názorem vysloveným v rozsudku č. j. 2 Azs 32/2025-31 neřídil, neboť jej považuje za rozporný s nálezem Ústavního soudu ze dne 19. 5. 2020, sp. zn. III. ÚS 3997/19, jakož i s judikaturou kasačního soudu (bod 26 rozsudku krajského soudu). Podrobně zrekapituloval závěry Ústavního soudu vyslovené v uvedeném nálezu (body 27 až 42). Krajský soud měl nadále za to, že ve vztahu k nevyužití diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III žalovaným je třeba přihlédnout ke skutečnostem, které nastaly až v průběhu soudního řízení (bod 43). Podle krajského soudu doznala osobní situace žalobce zásadních změn zejména s ohledem na narození dítěte, jehož otcem je žalobce. Proto je třeba s ohledem na právo na ochranu soukromého a rodinného života, princip nejlepšího zájmu dítěte, jakož i právo na soudní ochranu v nynější věci prolomit pravidlo vázanosti skutkovým a právním stavem ke dni rozhodnutí žalovaného (bod 53). Zavázal proto žalovaného, aby žalobcovu situaci znovu posoudil (bod 56).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[4] Žalovaný (dále „stěžovatel“) v kasační stížnosti uvádí, že změnu okolností považuje pouze za součást snahy žalobce setrvat v České republice. Není úkolem stěžovatele tyto nově nastalé skutečnosti posuzovat v rámci úvahy o užití diskrečního oprávnění. Krajský soud se neřídil závazným právním názorem NSS vyjádřeným v rozsudku č. j. 2 Azs 32/2025-31, zavázal stěžovatele k postupu, pro který neexistuje zákonná opora, a nepřipustně zasáhl do jeho správního uvážení. V nynější věci nejde o rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Krajským soudem citovaný nálezn Ústavního soudu na věc nedopadá. Krajský soud může s judikaturou kasačního soudu polemizovat, nerespektování rozhodnutí vyšší soudní instance však není přípustné. Takový postup je projevem svévole a je v rozporu se zásadami právního státu a zásahem do principů právní jistoty, předvídatelnosti a legitimního očekávání.

[5] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že postup stěžovatele vykazuje znaky svévole a pomíjí smysl mezinárodní ochrany. Tvrzení stěžovatele o účelovosti postupu žalobce není ničím podloženo. S ohledem na neúplnou transpozici tzv. procedurální směrnice (zejména jejího čl. 46 odst. 3) je třeba k později nastalým skutečnostem přihlédnout. Žalobce poukázal na rizika spojená se svým návratem do Francie, popřípadě do Nigérie. Krajský soud nepochybil, pokud věc v souladu s mezinárodními závazky České republiky posoudil *ex nunc*. Žalobce odkázal na judikaturu Krajského soudu v Brně a kasačního soudu, která podle něj podporuje závěr, že k novým skutečnostem je třeba přihlédnout, aby bylo možné posoudit, zda má žalobce nárok na mezinárodní ochranu, či nikoli. Kasační stížnost stěžovatele podle žalobce nepřesahuje jeho vlastní zájmy, a je proto nepřijatelná.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] V nynější věci jde o v pořadí třetí kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku krajského soudu. Jeho kasační stížnost však není nepřipustná, neboť stěžovatel namítá, že krajský soud se neřídil závazným právním názorem NSS [§ 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“)].

[7] Kasační stížnost je tedy přípustná a projednatelná. Ve věcech, v nichž před krajským

pokračování

soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.), se NSS zabývá též otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11 a 12).

[8] Jedním z důvodů přijatelnosti kasační stížnosti podle výše citované judikatury je i zásadní právní pochybení krajského soudu spočívající v nerespektování ustálené a jasné judikatury kasačního soudu, jestliže nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu (usnesení NSS č. j. 9 As 83/2021-28, bod 11). Právě o takovou situaci se jedná i nyní, a to tím spíše, že krajský soud nerespektoval právní názor, který NSS vyslovil přímo v nynější věci ve svém předchozím zrušujícím rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Z tohoto důvodu je kasační stížnost přijatelná a také důvodná.

[9] NSS v rozsudku č. j. 2 Azs 32/2025-31 konstatoval, že krajský soud při přezkumu nevyužití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (bod 21), a že krajský soud pochybil, pokud ve věci žalobce takto nepostupoval (bod 22).

[10] V napadeném rozsudku krajský soud tuto skutečnost nezastírá, a naopak otevřeně deklaruje, že závazným právním názorem NSS se řídit odmítá (bod 26). Takový postup je však v rozporu s § 110 odst. 4 s. ř. s. a vede k tomu, že rozsudek krajského soudu je z tohoto důvodu nezákonný.

[11] Jak již v minulosti kasační soud uvedl, krajské soudy jsou povinny znát jeho judikaturu a řídit se jí (rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2006, č. j. 1 Aps 2/2006-68). Odchýlit se od ní mohou pouze tehdy, odůvodní-li to vlastními racionálními a závažnými konkurujícími důvody; takový postup však není možný, je-li krajský soud v dané věci přímo zavázán právním názorem kasačního soudu podle § 110 odst. 4 s. ř. s. (dříve § 110 odst. 3 s. ř. s., srov. rozsudek NSS ze dne 1. 6. 2011, č. j. 1 As 6/2011-347, č. 2368/2011 Sb. NSS, bod 42 a tam citovanou judikaturu).

[12] Byť tedy krajský soud v napadeném rozsudku nabízí vlastní oponentní argumentaci k závěrům NSS, nelze takový postup akceptovat. Pro vyjádření nesouhlasu s názorem nadřízeného soudu totiž není místo v dalším řízení navazujícím na kasační rozsudek, jímž NSS zavázal krajský soud právním názorem, který musí být v dané věci bezpodmínečně respektován (rozsudek NSS ze dne 19. 2. 2015, č. j. 4 As 206/2014-46, bod 24).

[13] Právní názor vyslovený v rozsudku č. j. 2 Azs 32/2025-31 je ostatně závazný i pro NSS samotný. Jak v minulosti uvedl rozšířený senát, zruší-li NSS v řízení o kasační stížnosti rozhodnutí krajského soudu, je vysloveným právním názorem vázán nejen krajský soud, ale také NSS sám, rozhoduje-li za jinak nezměněných poměrů v téže věci o kasační stížnosti proti novému rozhodnutí krajského soudu. Změny původně vysloveného právního názoru se senát, který o nové kasační stížnosti rozhoduje, nemůže domoci ani předložením věci rozšířenému senátu (usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007-56, č. 1723/2008 Sb. NSS; obdobně usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 10. 2019, č. j. 4 As 3/2018-50, č. 4015/2020 Sb. NSS). I kdyby tedy argumenty přednesené krajským soudem v napadeném rozsudku kasační soud přesvědčily, nemůže svůj dříve vyslovený

právní názor v této věci přehodnotit.

[14] V nynější věci nejde ani o žádnou ze situací, kdy by došlo k prolomení závaznosti právního názoru NSS v důsledku změny skutkových či právních poměrů nebo změny judikatury v mezidobí mezi opakovaným rozhodováním kasačního soudu (již citované usnesení rozšířeného senátu č. j. 9 Afs 59/2007-56). Nic takového ostatně krajský soud ve svém rozsudku ani žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti netvrdí. Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3997/19, o nějž krajský soud svůj oponentní názor opírá, nebyl vydán v mezidobí mezi vydáním rozsudku č. j. 2 Azs 32/2025-31 a nynějšího rozsudku.

[15] Již pouze z výše uvedených důvodů nemůže rozsudek krajského soudu obstát, a je třeba jej zrušit, aniž by se NSS mohl vypořádávat s věcnou argumentací krajského soudu a účastníků řízení směřující k otázce správnosti či nesprávnosti právního názoru vysloveného v rozsudku č. j. 2 Azs 32/2025-31.

[16] V dalším řízení tedy krajský soud věc posoudí v souladu se závěry, které NSS vyslovil v rozsudku č. j. 2 Azs 32/2025-31, jak mu ukládá § 110 odst. 4 s. ř. s. Tím není dotčena možnost krajského soudu, aby v jiných věcech, v nichž takto zavázán není, s právním názorem NSS v intencích výše citované judikatury polemizoval v rámci přípustného justičního dialogu (k tomu např. rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2021, č. j. 8 As 202/2019-43, bod 18).

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Kasační stížnost je důvodná, a proto NSS zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věty první s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[18] Krajský soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti včetně odměny zástupce, jehož stěžovateli ustanovil, za úkony právní služby poskytnuté v řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2025

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu